Administracinė byla Nr. A[11] – 920/2007
Procesinio sprendimo kategorija 16.5 (S)

LIETUVOS VYRIAUSIASIS ADMINISTRACINIS TEISMAS

N U T A R T I S
LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2007 m. spalio 23 d.
Vilnius

Lietuvos vyriausiojo administracinio teismo teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Anatolijaus Baranovo (pranešėjas), Arūno Sutkevičiaus (kolegijos pirmininkas) ir Vaidos Urmonaitės,
sekretoriaujant Gitanai Aleliūnaitei,
dalyvaujant pareiškėjai I. J.,
pareiškėjos atstovei Gemai Zapasnykienei,
atsakovo atstovui Leandrui Pociui,
viešame teismo posėdyje apeliacine tvarka išnagrinėjo administracinę bylą pagal atsakovo Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato apeliacinį skundą dėl Vilniaus apygardos administracinio teismo 2007 m. sausio 29 d. sprendimo administracinėje byloje pagal pareiškėjos I. J. skundą atsakovui Vilniaus miesto vyriausiajam policijos komisariatui dėl įsakymo dalies panaikinimo.

Teisėjų kolegija

n u s t a t ė:

I.

Pareiškėja I. J. (toliau – pareiškėja) skundu (b. l. 2 – 3) kreipėsi į Vilniaus apygardos administracinį teismą, prašydama panaikinti atsakovo Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato (toliau – ir atsakovas, apeliantas) viršininko 2006 m. spalio 10 d. įsakymo Nr. 10-V-484 „Dėl nepagrįstai išmokėtų butpinigių ir kompensacijos už važiavimą į tarnybos vietą ir atgal išskaičiavimo iš darbo užmokesčio“ 1 punktą.

Pareiškėja nurodė, kad 2005 m. spalio – 2006 m. birželio mėnesiais faktiškai gyveno pas savo pusseserę, adresu: *(duomenys neskelbtini)*. Naudodamasi Vidaus tarnybos statuto (toliau – Statutas) 52 straipsnio 4 dalyje numatyta socialine garantija į išlaidų už vykimą į tarnybą ir iš jos keleiviniu ar asmeniniu transportu, išskyrus taksi, kompensavimą, atsakovo viršininkui pateikė prašymą kompensuoti minėtas išlaidas, tačiau suklydo nurodydama savo faktiškos gyvenamosios vietos adresą: vietoje *(duomenys neskelbtini)* įrašė *(duomenys neskelbtini)*. Atsižvelgdamas į Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato Vidaus tyrimų poskyrio 2006 m. rugsėjo 29 d. tarnybinio patikrinimo išvadoje Nr. 10-7-I1-267 „Dėl Vilniaus m. VPK VP Operatyvaus valdymo skyriaus viršininko R. Gintauto bei Vilniaus m. VPK VP OVS Budėtojų poskyrio viršininko R. Šepečio tarnybiniuose pranešimuose išdėstytų teiginių“ nustatytas aukščiau nurodytas aplinkybes, atsakovas priėmė sprendimą išskaičiuoti iš

jos darbo užmokesčio už 2005 m. spalio – 2006 m. birželio mėnesius išmokėtas važiavimo į tarnybos vietą ir atgal išlaidų kompensacijas, sudarančias 1 204,64 Lt, neviršijant 20 procentų priskaičiuoto per mėnesį mokėti darbo užmokesčio. Pareiškėja teigė, kad dėl padaryto apsirikimo neatsirado žala, todėl nagrinėjamuoju atveju materialinės atsakomybės sudėties, įtvirtintos Valstybės tarnybos įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje, nėra. Be to, skundžiamas atsakovo įsakymas yra neteisėtas ir dėl neatitikimo Viešojo administravimo įstatymo 8 ir 34 straipsniuose įtvirtintiems reikalavimams.

Atsakovas atsiliepimu į skundą (b. l. 6 – 9) prašė skundą atmesti kaip nepagrįstą.

Atsakovas nurodė, kad pagal galiojančią tvarką pareigūnams važiavimo išlaidos kompensuojamos tik pateikus tarnybinį prašymą. Tarnybiniame prašyme nurodžius objektyvios tikrovės neatitinkančius duomenis, važiavimo išlaidos nekompensuojamos, o kompensacijų išmokėjimo atveju pareigūnai traukiami materialinėn ir tarnybinėn atsakomybėn. Teigė, kad pareiškėja turėjo pareigą tinkamai ir teisingai užpildyti su važiavimo išlaidų kompensavimu susijusius dokumentus, elgdamasi priešingai ji pažeidė Lietuvos policijos generalinio komisaro 2005 m. sausio 28 d. įsakymu Nr. 5-V-86 (Lietuvos policijos generalinio komisaro 2006 m. vasario 3 d. įsakymo Nr. 5-V-84 redakcija) patvirtintų Pareigūnų, kurie pagal tarnybos pobūdį važinėja keleiviniu ar asmeniniu transportu tarnybiniais tikslais, taip pat vyksta į tarnybos vietą ir iš jos, išskyrus taksi, važiavimo išlaidų kompensacijos mokėjimo policijos įstaigose taisyklių (toliau – Taisyklės) 4.2 ir 14 punktus bei Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2005 m. kovo 31 d. įsakymu Nr. 10-V-99 (Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato viršininko 2006 m. kovo 7 d. įsakymu Nr. 10-V-91 redakcija) patvirtintų Pareigūnų, kurie pagal tarnybos pobūdį važinėja keleiviniu ar asmeniniu transportu tarnybiniais tikslais, taip pat vyksta į tarnybos vietą ir iš jos, išskyrus taksi, važiavimo išlaidų kompensacijos mokėjimo Vilniaus miesto vyriausiame policijos komisariate taisyklių (toliau – Komisariato taisyklės) 7.2 ir 25 punktų reikalavimus. Atsižvelgiant į tai, pripažintina, jog pareiškėja kompensacinio pobūdžio išmokas gavo nepagrįstai. Atsakovas pažymėjo, jog žalos atlyginimo klausimas byloje spręstinas vadovaujantis Civilinio kodekso (toliau – CK) 6.245 – 6.251 straipsnių nuostatomis. Pabrėžė, jog su tarnybinio patikrinimo išvada pareiškėja buvo supažindinta pasirašytinai, įsakymo kopija išsiųsta paštu Ekologijos ir teisės pažeidimų prevencijos skyriui.

II.

Vilniaus apygardos administracinis teismas 2007 m. sausio 29 d. sprendimu (b. l. 83 – 86) pareiškėjos skundą patenkino. Teismas panaikino atsakovo viršininko 2006 m. spalio 10 d. įsakymo Nr. 10-V-484 1 punktą.

Teismas nurodė, kad ginčo santykius reguliuoja Statuto (2003 m. balandžio 29 d. įstatymo Nr. IX-1538 redakcija) 52 straipsnio 4 dalis, Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2004 m. gruodžio 1 d. įsakymu Nr. 1V-394 patvirtintas Vidaus tarnybos sistemos pareigūnų, kurie pagal tarnybos pobūdį važinėja keleiviniu ar asmeniniu transportu tarnybiniais tikslais, taip pat vyksta į tarnybos vietą ir iš jos, išskyrus taksi, važiavimo išlaidų kompensavimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas), Taisyklės bei Komisariato taisyklės. Teismas, išanalizavęs bylos medžiagą, padarė išvadą, kad materialinėn atsakomybėn pareiškėja patraukta nepagrįstai. Teismas nustatė, jog pareiškėja nuo 2005 m. spalio mėnesio iki 2006 m. liepos mėnesio gyveno adresu: *(duomenys neskelbtini)*, esančiame bute bei iš jo vykdavo į tarnybos vietą ir atgal. Tačiau prašymuose dėl važiavimo išlaidų kompensavimo, važiuojant keleiviniu ir asmeniniu transportu, neteisingai nurodė gyvenamosios vietos adresą, t. y. vietoje *(duomenys neskelbtini)* nurodė *(duomenys neskelbtini)*. Tarnybinio patikrinimo metu adresu: *(duomenys neskelbtini)*, esančio buto savininkė L. N. patvirtino, kad pažįsta pareiškėją ir kad ši apie pusę metų pas ją gyveno (iki 2006 m. liepos 1 d.). Panašius paaiškinimus, susijusius su pavaldinės gyvenamąja vieta, pateikė ir Vilniaus miesto vyriausiojo policijos komisariato Viešosios policijos Viešosios tvarkos tarnybos Ekologijos ir teisės pažeidimų prevencijos skyriaus viršininkas Algimantas

Minkauskas. Teismas pažymėjo, jog pagal Valstybės tarnybos įstatymo 32 straipsnio 1 dalį valstybės tarnautojas turi atlyginti savo neteisėta kalta veika valstybės ar savivaldybės institucijai ir įstaigai padarytą tiesioginę materialinę žalą. Tai reiškia, kad valstybės tarnautojų materialinė atsakomybė kyla, jeigu (esant šioms sąlygoms): 1) žala padaroma valstybės ar savivaldybės institucijai ir įstaigai; 2) žala padaroma neteisėta kalta veika; 3) padaroma tiesioginė materialinė žala. Teismas taip pat nustatė, kad *(duomenys neskelbtini)* numeriu pažymėtas namas yra priešais *(duomenys neskelbtini)* numeriu pažymėtą namą. Neteisingas gyvenamojo namo numerio nurodymas prašymuose faktiškai neturėjo jokios įtakos nuvažiuotų kilometrų per mėnesį nuo gyvenamosios vietos iki tarnybos vietos ir atgal sumai, nes namai yra toje pačioje vietoje, t. y. atstumas nuo gyvenamosios vietos iki tarnybos vietos ir atgal yra tas pats. Vadinasi, ir prašoma kompensuoti išlaidų suma yra ta pati. Teismo nuomone, nagrinėjamuoju atveju vien tik neteisingų duomenų nurodymas, kuris neturi įtakos žalos kilimui, negali būti pagrindas valstybės tarnautojo materialinei atsakomybei atsirasti. Atsižvelgęs į tai, teismas padarė išvadą, kad pareiškėjai dėl nepakankamo atidumo ir rūpestingumo prašymuose važiavimo išlaidoms kompensuoti nurodžius neteisingus duomenis (klaidingą namo numerį), Vilniaus miesto vyriausiajam policijos komisariatui tiesioginė materialinė žala nebuvo padaryta. Taigi nesant visų būtinų valstybės tarnautojų materialinei atsakomybei atsirasti sąlygų, įtvirtintų Valstybės tarnybos įstatymo 32 straipsnio 1 dalies nuostatoje, skundžiamo atsakovo viršininko įsakymo 1 punktas yra neteisėtas ir nepagrįstas, todėl naikintinas.

III.

Atsakovas apeliaciniu skundu (b. l. 90 – 91) prašo panaikinti Vilniaus apygardos administracinio teismo 2007 m. sausio 29 d. sprendimą ir priimti naują sprendimą – pareiškėjos skundą atmesti kaip nepagrįstą. Apeliacinis skundas grindžiamas šiais argumentais:

1. Vadovaujantis Komisariato taisyklių 25 ir 26 punktais, pareiškėja turėjo pareigą tinkamai ir teisingai pildyti finansinius dokumentus, kurių pagrindu yra išmokamos piniginės lėšos. Teismas sistemingą (net pusę metų trukusį) neteisingų duomenų teikimą piniginėms išmokoms gauti nepagrįstai įvertino kaip klaidą.

2. Sąžiningas ir įstatymų besilaikantis Lietuvos Respublikos pilietis, o ypač policijos pareigūnas, privalo laikytis įstatymo reikalavimų ir pateikti teisingą bei tinkamą informaciją (Gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo 3 str., 4 str. 1 d. 1 p., 10, 15 str., Administracinių teisės pažeidimų kodekso 201^2 str.). Pareiškėja, penkis mėnesius prašymus pildydama ranka, nurodė neteisingą, tikrovės neatitinkančią informaciją.

3. Teismas formaliai įvertino visų atsakomybės elementų sudėtį. Neteisingų duomenų pateikimas finansiniame dokumente suponuoja neteisėtą šių lėšų gavimą. Neteisėtai gautos lėšos privalo būti sugrąžintos į biudžetą.

Pareiškėja atsiliepimu į apeliacinį skundą (b. l. 96 – 97) prašo Vilniaus apygardos administracinio teismo 2007 m. sausio 29 d. sprendimą palikti nepakeistą, o apeliacinį skundą atmesti kaip nepagrįstą. Atsiliepime nurodomi šie pagrindiniai nesutikimo su apeliaciniu skundu argumentai:

1. Teismas teisingai jos veiksmus įvertino kaip klaidą. Tarnybinio patikrinimo metu nebuvo įrodytas sąmoningas neteisingų duomenų teikimas. Paminėta klaida negalėjo turėti ir neturėjo lemiamos reikšmės išmokėtų važiavimo išlaidų kompensavimo dydžiui, taigi ir žalai. Nebuvo įrodyta materialinės atsakomybės sudėtis, įtvirtinta Valstybės tarnybos įstatymo 32 straipsnio 1 dalyje.

2. Galimi gyvenamosios vietos deklaravimo pažeidimai nėra šio ginčo dalykas.

Teisėjų kolegija

k o n s t a t u o j a:

IV.

Apeliacinis skundas atmestinas.

Skundžiamas atsakovo sprendimas yra priimtas Statuto 32 straipsnio, kuris reglamentuoja valstybės tarnautojo materialinės atsakomybės sąlygas ir žalos atlyginimo tvarką, pagrindu. Pagal šio straipsnio 1 dalį, valstybės tarnautojas turi atlyginti savo neteisėta kalta veika valstybės ir savivaldybės institucijai ir įstaigai padarytą tiesioginę materialinę žalą. Nuoroda šioje teisės normoje į tiesioginę materialinę žalą reiškia, kad gali būti atlyginti tik tie valstybės (savivaldybės) institucijos patirti nuostoliai (žala), kurių nebūtų buvę, jeigu valstybės tarnautojas nebūtų elgiasis neteisėtai. Iš bylos matyti, kad (tariami) nuostoliai, kuriuos atsakovas siekia išieškoti iš pareiškėjos, atsirado dėl skundžiamame įsakyme nurodytos pareiškėjai išmokėtos 1 204,64 Lt dydžio piniginės kompensacijos už važiavimą į tarnybos vietą ir iš jos 2005 m. spalio - 2006 m. birželio mėnesiais. Tokio pobūdžio kompensacijų mokėjimas yra numatytas Statuto 52 straipsnio 4 dalyje, o tai reiškia, kad esant tokioms išlaidoms, jų kompensavimas laikytinas pagrįstu ir negali būti priskirtas nuostoliams (materialinei žalai) Statuto 32 straipsnio taikymo prasme. Todėl šiai bylai yra reikšminga nustatyti (išaiškinti) aplinkybę, ar minėtos (pareiškėjos nurodytos) važiavimo išlaidos realiai buvo pareiškėjos patirtos. Nenustačius šios aplinkybės, galima būtų konstatuoti, kad atsakovas išmokėjo nurodytą kompensaciją nepagrįstai, t. y. Statuto 32 straipsnio taikymo prasme, išmokėdamas tokią kompensaciją, patyrė tiesioginę materialinę žalą (nuostolius), kuri gali būti atlyginta iš pareiškėjos paminėto straipsnio pagrindu. Nustačius, kad pareiškėja realiai turėjo minėtas važiavimo išlaidas, galima konstatuoti, jog tokios žalos (nuostolių) pareiškėja nepadarė, o atsakovas jos neturėjo.

Aiškindamas nurodytą bylai reikšmingą aplinkybę, pirmosios instancijos teismas padarė išvadą, kad pareiškėja realiai turėjo minėtas važiavimo išlaidas ir kad šių išlaidų dydis, atsižvelgiant į namų (*(duomenys neskelbtini)*) iš esmės vienodą atstumą nuo pareiškėjos tarnybos vietos, nustatytas teisingai. Pažymėtina, kad apeliaciniame skunde nėra teigiama ir nėra pateikta argumentų, jog ši pirmosios instancijos teismo padaryta išvada yra nepagrįsta. Taip pat pažymėtina, kad atsakovo Vidaus tyrimų poskyrio 2006 m. rugsėjo 29 d. tarnybinio patikrinimo išvadoje Nr. 10-7-I1-267 (jos dalyje, liečiančioje pareiškėją) padaryta iš esmės ta pati išvada, t.y. išvada, kad minėtu laikotarpiu pareiškėja faktiškai gyveno *(duomenys neskelbtini)* name (b. l. 24).

Atsižvelgdama į nurodytos faktinės aplinkybės aukščiau aptartą reikšmę, kolegija sutinka su pirmosios instancijos teismo padaryta išvada, kad atsakovas nėra patyręs skundžiamame įsakyme nurodytos materialinės žalos.

Taigi pirmosios instancijos teismo priimtas sprendimas kolegijos pripažintinas pagrįstu. Tenkinti apeliacinį skundą jame nurodytais motyvais pagrindo nėra.

Vadovaudamasi Administracinių bylų teisenos įstatymo 140 straipsnio 1 dalies 1 punktu, teisėjų kolegija

n u t a r i a:

Vilniaus apygardos administracinio teismo 2007 m. sausio 29 d. sprendimą palikti nepakeistą, o atsakovo apeliacinį skundą atmesti.

Nutartis neskundžiama.

Teisėjai

Anatolijus Baranovas

Arūnas Sutkevičius

Vaida Urmonaitė